

הלכות תשובה פרק י

פרק י

עבודה מאהבה

עבודה מיראה ועבודה מאהבה

א.

אל יאמר אדם, "הריני עושה מצוות התורה ועוסק בחכמתה כדי שאקבל הברכות הכתובות בתורה, או כדי שאזכה לחיי העולם הבא. ואפרוש מן העבירות שהזהירה תורה מהם כדי שאנצל מן הקללות הכתובות בתורה, או כדי שלא אכרת מחיי העולם הבא":

ב.

אין ראוי לעבוד את י"י על דרך זה, שהעובד על דרך זה הוא עובד מיראה, ואינה מעלת הנביאים ולא מעלת החכמים, ואין עובד את י"י על דרך זה אלא עמי הארץ והנשים והקטנים, שמחנכין אותן לעבוד מיראה, עד שתרבה דעתן ויעבדו מאהבה:

ג.

העובד מאהבה עוסק בתורה ובמצוות והולך בנתיבות החכמה לא מפני דבר בעולם, לא מפני יראת הרעה ולא כדי לירש הטובה, אלא עושה האמת מפני שהוא אמת, וסוף הטובה לבוא בכלל:

ד.

ומעלה זו היא מעלה גדולה עד מאוד, ואין כל חכם זוכה לה.

מעלת אברהם

והיא מעלת אברהם אבינו שקראו הקב"ה **אוהבי** (ישעיה מא, ח), לפי שלא עבד אלא מאהבה.

מעלה שצויה ע"י משה

והיא המעלה שצונו הקב"ה על ידי משה רבינו, שנאמר **"ואהבת את יי אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך"** (דברים י"ה).

ובזמן שיאהב את יי אהבה הראויה, מיד יעשה כל המצוות מאהבה:

ה.

וכיצד היא האהבה הראויה? הוא שיאהב את יי אהבה גדולה יתירה רבה עזה עד מאוד, עד שתהא נפשו קשורה באהבת יי ונמצא שוגה בה תמיד. כאלו חולי האהבה, שאין דעתם פנויה מאהבת אותה אשה שהוא שוגה בה תמיד, בין בשבתו, בין בקומו בין בשעה שהוא אוכל ושותה, יתר מזה תהיה אהבת יי בלב אוהביו, שוגים בה תמיד, כמו שצונו **"בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך"**.

והוא ששלמה אומר דרך משל **"כי חולת אהבה אני"** (שיר השירים ב'ה), וכל שיר השירים משל הוא לענין זה:

1.

אמרו חכמים הראשונים , "שמא תאמר, הריני למד תורה בשביל שאהיה עשיר, בשביל שאקרא רבי, בשביל שאקבל שכר בעולם הבא, תלמוד לומר **"לאהבה את יי"** (דברים י"א:ג), כל שאתם עושים לא תעשו אלא מאהבה:

2.

ועוד אמרו חכמים , **"במצותיו חפץ מאד"** (תהלים קי"ב:א) - **"במצותיו, ולא בשכר מצוותיו."**

וכן היו גדולי החכמים מצוים לנבוגי תלמידיהם ומשכיליהם בייחוד , **"אל תהיו כעבדים המשמשים את הרב על מנת לקבל טובה, אלא היו כעבדים המשמשים את הרב על מנת שלא לקבל כלום"** - אלא מפני שהוא הרב ראוי לשמשו, כלומר, **"עבדו מאהבה"**:

שלא לשמה ולשמה וסדרם

ח.

כל העוסק בתורה כדי לקבל שכר, או כדי שלא תגיע עדיו פורענות, הרי זה **"עוסק בה שלא לשמה"**, וכל העוסק בה לא ליראה ולא לקבל שכר, אלא מפני אהבת אדון כל הארץ שציוה בה, הרי זה **"עוסק בה לשמה"**. ואמרו חכמים , לעולם יעסוק אדם בתורה אפילו שלא לשמה, שמתוך שלא לשמה בא לשמה:

ט.

לפיכך כשמלמדין את הקטנים ואת הנשים וכלל עמי הארץ, אין מלמדים אותם אלא לעבוד מיראה וכדי לקבל שכר, עד שתרבה דעתם ויתחכמו חכמה יתירה, מגלין להן רז זה מעט מעט, ומרגילין אותם לענין זה בנחת,

עד ששיגוהו וידעוהו ויעבדו מאהבה:

הכרח הדעת לאהבה

י.

דבר ידוע וברור, שאין אהבת הקב"ה נקשרת בליבו של אדם, עד שישגה בה תמיד כראוי, ויעזוב כל שבעולם חוץ ממנה, כמו שציוה ואמר "בכל לבבך ובכל נפשך", אלא בדעה שידעוהו.

ועל פי הדעה על פי האהבה, אם מעט מעט ואם הרבה הרבה:

יא.

לפיכך צריך האדם לייחד עצמו, להבין ולהשכיל בחכמות ותבונות המודיעין לו את קונו, כפי כוח שיש באדם להבין ולהשיג, כמו שביארנו בהלכות יסודי התורה :

(סיום) בריך רחמנא דסייען

נגמר ספר ראשון בעזרת שדי.

ומניין פרקים של ספר זה ששה וארבעים,

הלכות יסודי התורה עשרה פרקים,

הלכות דעות שבעה פרקים,

הלכות תלמוד תורה שבעה פרקים,

הלכות עבודה זרה שנים עשר פרקים,

הלכות תשובה עשרה פרקים.